

Soupis použitých pramenů a literatury

Archivní prameny

Archiv bezpečnostních složek Praha

sign. 310-72-29 , 310-72-31, 323-24-5

fond ZO/MV

Archiv Prezidenta Rossijskoj Federaciji, Moskva

fond 3

Archiv vnějšněj politiky Rossijskoj federaciji, Moskva

fond 0138

fond Referentura po Čechoslovakiji

Moravský zemský archiv, Brno

fond G 560 – KV KSČ Brno

Národní archiv Praha

fond 01 – Zasedání ÚV KSČ 1945–1989

fond 02/1 – Předsednictvo ÚV KSČ 1945–1954

fond 02/3 – Organizační sekretariát ÚV KSČ 1947–1954

fond 02/5 – Politický sekretariát ÚV KSČ 1951–1954

fond 014/12 – Bulletin ÚV KSČ

fond 100/35 – Antonín Zápotocký

fond 100/45 – Václav Kopecký

fond 1261/0/43 – Kancelář 1. tajemníka ÚV KSČ A. Novotného 1951–1967

National Archives, London

sign. FO 371

Österreichisches Staatsarchiv/Archiv der Republik, Wien

fond BMfaA

Rossijskij Gosudarstvennyj Archiv Novějšej Istoriji, Moskva

fond 5

fond 89

Rossijskij Gosudarstvennyj Archiv Socialnoj i Političeskoj Istoriji, Moskva

fond 17

Vydané prameny

CHAUSTOV, V. N. (Eds.): *Dělo Berija. Prigovor obžalovaniju ne podležit*,
Meždunarodnyj fond „Demokratija“, Moskva 2012.

- KAPLAN, Karel (Eds.): *StB o sobě. Výpověď vyšetřovatele Bohumila Doubka*, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Praha 2002.
- NAUMOV, V. – SIGÁŘEV, Ju. (Eds.): *Lavrentij Berija. 1953: Stenogramma ijulskogo plenuma CK KPSS i drugije dokumenty*, Izdatelstvo Materik, Moskva 1999.
- Proces s vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským*, Ministerstvo spravedlnosti, Praha 1953.
- PŠENIČKOVÁ, Jana (Eds.): *Zemědělské družstevnictví. Kolektivizace zemědělství – Vznik JZD 1953*, Státní ústřední archiv, Praha 2002.
- První celostátní sjezd JZD konaný ve dnech 14.–15. února 1953 v Praze. Projevy, diskuse, usnesení a text přijatých vzorových stanov JZD*, Státní zemědělské nakladatelství, Praha 1953.
- VOLOKITINA, T. V. – MURAŠKO, G. P. – NAUMOV, O. V. – NOSKOVA, A. F. – CAREVSKAJA T. V. (Eds.): *Sovětskij faktor v Vostočnoj Jevrope 1944–1953. T. 1, 2. 1949–1953. Dokumenty*, ROSSPEN, Moskva 2002.
- VOLOKITINA, T. V. – ISLAMOV, T. M. – MURAŠKO, G. P. – NOSKOVA, A. F. – ROGOVAJA, L. A. (Eds.): *Vostočnaja Jevropa v dokumentach rossijskich archivov 1944–1953 gg. Tom I, II. 1949–1953 gg.*, „Sibirskij chronograf“, Moskva – Novosibirsk 1998.

Periodické tiskoviny, noviny a časopisy

Rudé právo, roč. 1952, 1953

Vydané paměti a publikované deníky

- BOŠTÍK, Jan: *Kronika kolektivizace malé vesnice. Zápisky mladočovského rolníka Jana Boštíka o životě v letech 1945–1959*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha 2008, rozmn.
- CÍSAŘ, Čestmír: *Člověk a politik. Kniha vzpomínek a úvah*, ETC Publishing, Praha 1998.
- ČERNÝ, Rudolf: *Antonín Novotný. Vzpomínky prezidenta*, PolART, Praha 2008.
- CHARVÁT, Josef: *Můj labyrint světa. Vzpomínky, zápisky z deníků*, Galén, Praha 2005.
- JEŘÁBEK, Čestmír: *V zajetí stalinismu, Z deníků 1948–1958*, Barrister&Principal, Brno 2000.
- MARGOLIOVÁ-KOVÁLYOVÁ, Heda: *Na vlastní kůži*, Academia, Praha 2003.
- NOVÁK, Ladislav: *Kancléřem tří prezidentů*, Nakladatelství Petrklíč, Praha 2002.

- SLÁNSKÁ, Josefa: *Zpráva o mém muži*, Nakladatelství Svoboda, Praha 1990.
- VÁVRA, Otakar: *Podivný život režiséra. Obrazy vzpomínek*, Prostor, Praha 1996.

Slovníky a encyklopedie

- Biografický slovník představitelů ministerstva vnitra v letech 1948–1989. Ministři a jejich náměstci*, Ústav pro studium totalitních režimů, Praha 2009.
- GORJAČEV, Ju. V.: *Centralnyj komitet KPSS, VKP(b), RKP(b), RSDRP(b) 1917–1991. Istoriko-biografičeskij spravočnik*, Parad, Moskva 2005.
- Kolektiv autorů: *Dějiny Československa v datech*, Svoboda, Praha 1968.
- TOMEŠ, Josef a kol.: *Český biografický slovník XX. století. I. díl A–J*, Paseka – Petr Meissner, Praha – Litomyšl 1999.

Elektronické zdroje

- http://de.wikipedia.org/wiki/Derwent_William_Kermode, platná ke dni 30. 1. 2013.
- www.knowbysight.info/10006.asp, platná ke dni 30. 1. 2013.

Literatura

- AMOS, Heike: *SED – Herrschaft nach 1953, 1956 und 1961. Die Durchsetzung des SED – Führungsanspruchs in Staat und Gesellschaft*. In: Diedrich, Torsten – Kowalczyk, Ilko-Sascha (Eds.): *Staatsgründung auf Raten? Zu den Auswirkungen des Volksaufstandes 1953 und des Mauerbaus 1961 auf Staat, Militär und Gesellschaft in der DDR*, Christoph Links Verlag, Berlin 2005, str. 65–86.
- BARNOVSKÝ, Michal: *Mocenská elita a prejavy odporu v českej a slovenskej spoločnosti (1953–1956)*. In: *Česko-slovenská historická ročenka 2005*, Masarykova univerzita, Brno 2005, str. 169–180.
- BARNOVSKÝ, Michal: *Prestávka medzi prvou a druhou etapou kolektivizácie*. In: Rašticová, Blanka (Eds.): *Osudy zemědělského družstevnictví ve 20. století. Sborník příspěvků z mezinárodní konference, konané ve dnech 15.–16. května 2002, věnovaný Lubomíru Slezákovi k 70. narozeninám*, Slováké muzeum, Uherské Hradiště 2002, str. 235–242.
- BÍLEK, Jan: *Spisovatelka J. Glazarová v procesech s M. Horákovou a R. Slánským*. „Nejlépe by bylo začít některým svým dojmem

- z přelíčení“. In: Pernes, Jiří – Foitzik, Jan (Eds.): *Politické procesy v Československu a „případ Slánský“*. Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference, pořádané ve dnech 14.–16. dubna 2003 v Praze. Prius, Brno 2005, str. 234–256.
- BÍLEK, Jiří: Československá armáda a měnová reforma 1953. *Historie a vojenství* roč. XLIV/1995, č. 1, str. 66–91.
- BLAŽEK, Petr – Kubálek, Michal: Akce „Kulak“. Přijetí, uplatňování a zrušení směrnice tří ministrů. In: Blažek, Petr – Jech, Karel – Kubálek, Michal a kol.: *Akce „K“. Vyhnání sedláků a jejich rodin z usedlostí v padesátých letech. Studie, seznamy a dokumentace*, Pulchra – Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha 2010, str. 61–150.
- BRABEC, Václav: Vztah KSČ a veřejnosti k politickým procesům na počátku padesátých let. *Revue dějin socialismu* roč. IX/1969, čís. 3, str. 363–385.
- ČERVINKA, Stanislav ml.: Klement Gottwald na Vítkově – balzamizace těla v materiálech ÚV KSČ, *Securitas imperii. Sborník k problematice bezpečnostních služeb* 7/2001, str. 319–351.
- FIAMOVÁ, Martina: „Vydejte nám krávy, my družstvo nechceme!“ Bezpečnostná situácia v Prešovskom kraji v roku 1953, *Securitas imperii* 21 (02/2012), str. 150–181.
- FIŠER, Tomáš: *Průběh měnové reformy v roce 1953 na Ostravsku*. Diplomová práce na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, Brno 2004.
- FRANC, Martin: Výkladní skříň socialismu. Obchod s potravinami v Praze v 50. a 60. letech 20. století. In: Kárník, Zdeněk – Kopeček, Michal (Eds.): *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu*, sv. V., Ústav pro soudobé dějiny AV ČR – Dokořán, Praha 2005, str. 222–240.
- FURSENKO, A. A.: *Rossija i meždunarodnyje krizisi. Seredina XX veka*, Nauka, Moskva 2006
- GALANDAUER Jan: Zachvěl se, zakymácel, rudý prapor náš. Vojensko-civilní pohřeb Klementa Gottwalda, *Historie a vojenství* roč. 1995, č. 1, str. 40–63.
- JANČÍK, Drahomír: Cesta k měnové reformě roku 1953. Od maďarského modelu zavedení volného trhu k měnové reformě sovětského typu. In: *Královéhradecko. Historický sborník pro poučenou veřejnost* 7/2007, Hradec Králové 2007, str. 249–267.
- JECH, Karel: *Soumrak selského stavu 1945–1960*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha 2001.
- JECH, Karel: *Kolektivizace a vyhánění sedláků z půdy*, Vyšehrad, Praha 2008.
- JIRÁSEK, Zdeněk – ŠŮLA, Jaroslav: *Velká peněžní loupež v Československu 1953 aneb 50:1*, Svítání, Praha 1992.
- KALOUS, Jan: „Nepřátelé“ ve Státní bezpečnosti. Procesy s příslušníky StB. In: Pernes, Jiří – Foitzik, Jan (eds.): *Politické procesy v Československu po roce 1945 a „případ Slánský“*. Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference, pořádané ve dnech 14.–16. dubna 2003 v Praze, Prius Brno 2005, str. 282–290.
- KAPLAN, Karel: *Akce K – likvidace klášterů v roce 1950. Dokumenty a přehledy, I. část*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha 1993.
- KAPLAN, Karel: *Československo v letech 1953–1966, 3. část. Společenská krize a kořeny reformy*, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1992.
- KAPLAN, Karel: *Kronika komunistického Československa. Doba tání 1953–1956*, Barrister&Principal, Brno 2005.
- KAPLAN, Karel: *Mocní a bezmocní*, Sixty-Eight Publishers, Corp., Toronto 1989.
- KAPLAN, Karel: *Sociální demokracie po únoru 1948*, Doplněk, Brno 2011.
- KAPLAN, Karel: *Sociální souvislosti krizí komunistického režimu v letech 1953–1957 a 1968–1975*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha 1993.
- KAPLAN, Karel – PALEČEK, Pavel: *Komunistický režim a politické procesy v Československu*, Barrister&Principal, Brno 2008.
- KAPLAN, Karel – VÁCHOVÁ, Jana: *Perzekuce po měnové reformě v Československu roku 1953. Dokumenty*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha 1993.
- LEONHARD, Wolfgang: *Kreml ohne Stalin*, Verlag für Politik und Wirtschaft, Köln 1959.
- MADRY, Jindřich: Entscheidungsfindung in der Tschechoslowakei nach Stalins Tod. In: Foitzik, Jan (eds.): *Entstalinisierungskrise in Ostmitteleuropa 1953–1956. Vom 17. Juni bis zum ungarischen Volksaufstand. Politische, militärische und nationale Dimensionen*, Ferdinand Schöningh, Paderborn 2001, str. 215–238.
- MAŁKIEWICZ, Andrzej – RUCHNIEWICZ, Krzysztof: *Pierwszy znak solidarności. Polskie odgłosy powstania ludowego w NRD w 1953 r.*, Wydawnictwo Arboretum, Wrocław 1998.
- MALYCHA, Andrea: Die SED unter Ulbricht: Durchsetzung und Grenzen des Machtanspruchs der Führungskader um Ulbricht in den Jahren von 1945 bis 1971, . In: Diedrich, Torsten – Kowalczuk, Ilko-Sascha (Eds.): *Staatsgründung auf Raten? Zu den Auswirkungen des Volksaufstandes 1953 und des Mauerbaus 1961 auf Staat, Militär und Gesellschaft in der DDR*, Christoph Links Verlag, Berlin 2005, str. 87–118.
- MAREK, Pavel: Protikomunistické hnutí v českých zemích v roce 1953. In: Jašek, Peter (eds.): *Protikomunistický odboj v strednej a východnej Europe. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Bratislava 14.–16. novembra 2011*, Ústav pamäti národa, Bratislava 2012, str. 471–492.
- MARTINOVSKÝ, Ivan: Plzeňské události roku 1953, *Plzeňské noviny* 1. 6. 1990 a 8. 6. 1990.
- MURAŠKO, Galina Pavlovna: *Izbrannoje*, Institut slavjanovedeniija RAN, Moskva 2011.

- MUSILOVÁ, Dana: *Měnová reforma 1953 a její sociální důsledky. Studie a dokumenty*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha 1994.
- NÁLEVKA, Vladimír: *Kapitoly z dějin studené války, I*, Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, Praha 1997.
- OSTERMANN, Christian F. (Eds.): *The Post Stalin-Succesion Struggle and the 17 June 1953 Uprising in East Germany. The Hidden History*, The Cold War International History Project and the National Security Archive, Washington 1996.
- PERNES, Jiří: *Brno 1951. Příspěvek k dějinám protikomunistického odporu na Moravě*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha 1997.
- PERNES, Jiří: *Krize komunistického režimu v Československu v 50. letech 20. století*, Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 2008.
- PERNES, Jiří: *Lev v kleci. Návrat dr. Lva Sychravy z exilu v roce 1955*, *Soudobé dějiny* roč. XIV/2007, č. 4, str. 607–650.
- PERNES, Jiří: *Závěrečná etapa kolektivizace zemědělství v Československu 1957–1960*. In: Březina, Vladimír – Pernes, Jiří (eds.): *Závěrečná fáze kolektivizace zemědělství v Československu 1957–1960*, Stillus, Brno 2009, str. 9–52.
- PETRÁŠ, Jiří: *Peněžní reforma 1953*. In: *Sborník Archivu ministerstva vnitra* č. 3/2005, str. 141–171.
- PICHOJA, R. G.: *O vnutropolitické borbe v sovětskom rukovodstve 1945–1958 gg*. In: *Novaja i novejšaja istorija* roč. 1995, č. 6, str. 3–14.
- REIMAN, Michal: *Obrat roku 1953 a Chruščov*. *Slovanský přehled* roč. LXXXIII/1997, č. 4, str.
- ROESER, Mathias: *Sovětizace a militarizace československého leteckého průmyslu 1949–1953*. In: *Soudobé dějiny*, roč. III/1996, čís. 1, str. 60–71.
- SMULA, Johann: *The Party and the Proletariat: Škoda 1948–53*. In: *Cold War History* Vol. 6, No. 2, May 2006, str. 153–175.
- STÁTNÍK, Dalibor: *Sankční pracovní právo v padesátých letech. Vládní nařízení o opatřeních proti fluktuaci a absenci* č. 52/1953 Sb. *Studie*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha 1994.
- ŠTVERÁK, František: *Schematismus k dějinám Komunistické strany Československa (1921–1992). Základní informace o ústředních orgánech a biografické údaje o vedoucích představitelích strany*, Národní archiv, Praha 2010.
- TOMEK, Prokop: *Balony svobody nad Československem*. In: Junek, Marek a kol.: *Svobodně! Radio Svobodná Evropa 1951–2011*. Radioservis, a. s. ve spolupráci s Českým rozhlasem a Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze, Praha 2011, str. 154–169.
- TOMEK, Prokop: *Život a doba ministra Rudolfa Baráka*, Vyšehrad, Praha 2009.
- TRAPL, Miloš: *Prostějovský „černý pátek“ 10. dubna 1953*. In: *Osudy sochy 1946–1998*, Městský úřad Prostějov 1999, str. 2–33.
- VAVRUŠA, Tomáš: *Měnová reforma r. 1953 a její průběh v Brně*. Rkp. bakalářské práce, obhájené na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, Brno 2003.
- VEBER, Václav: *Rozlet a pád. 112 dní aktivity Lavrentije Beriji*, *Slovanský přehled* roč. LXXX/1994, č. 4, str. 435–440.
- WILKE, Manfred – VOIGT, Tobias: *„Neuer Kurs“ und 17. Juni – Die zweite Staatsgründung der DDR 1953*. In: Hegedüs, András B. – Wilke, Manfred (Eds.): *Sateliten nach Stalins Tod. Der „Neue Kurs“. 17. Juni 1953 in der DDR. Ungarische Revolution 1956*, Akademie Verlag, Berlin 2000.